

# Feindliche Durchbruchversuche in Raum Turnhout und südlich Geilenkirchen vereitelt

Angriffe zwischen Epinal und Lure zerschlagen — Vergebliches Anrennen der Anglo-Amerikaner in Mittelitalien — Schwere Kämpfe südlich des Eisernen Tores und im Raum von Belgrad — Deutsch-ungarische Gegenangriffe westlich Arad gewinnen an Boden

Aus dem Führerhauptquartier, 6. Okt. DNE. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Westfront setzte der Feind im Raum nördlich Turnhout nach Zuführung neuer Kräfte seine Durchbruchversuche auf Tilburg fort. Nach geringen Anfangserfolgen wurden seine Angriffsspitzen im Gegenangriff zurückgeworfen. Besonders heftige Kämpfe entwickelten sich im Raum von Wageningen, wo unsere Divisionen von Osten und Westen her zur Einkesselung des feindlichen Brückenkopfes zum Angriff antraten. Der Feind leistet dort erbitterten Widerstand und verstärkt seine Brückenkopfbesatzung durch Abwurf weiterer Fallschirmjäger. Heftige Kämpfe sind im Gange.

Südlich Geilenkirchen trat der Feind aus seinem Einbruchskopf erneut zum Angriff nach Osten und Nordosten an, wurde jedoch durch sofort einsetzende Gegenangriffe zum Stehen gebracht. In den beiden letzten Tagen wurden bei diesen Kämpfen 40 feindliche Panzer abgeschossen.

Nördlich Nancy wurde eine feindliche Einbruchsstelle beseitigt, dabei vier Offiziere und 110 Mann gefangen genommen.

Zwischen Epinal und Lure versuchte der Gegner auf breiter Front in unsere Stellungen auf den Vorbergen der Westvogesen einzudringen. Seine starken Angriffe wurden jedoch überall zum Teil im Gegenangriff zerschlagen oder aufgefangen.

Der Grossraum von London lag wieder unter dem Feuer unserer V.I.

In Mittelitalien wiederholte der Feind unter starkem Artillerieeinsatz seine Versuche beiderseits der Strasse nach Bologna auf breiter Front unsere Gebirgsstellungen zu durchstossen, um in die Po-Ebene einzubrechen. In schweren Kämpfen wurden die feindlichen Angriffe, die in verschiedenen Abschnitten mehrmals wiederholt wurden, zerschlagen.

Im Adriatischen Küstenabschnitt schellerten ebenfalls alle feindlichen Vorstöße.

## Pogled na meje Nemčije

članek dr. Göbbelsa v listu „Das Reich“

Berlin, 6. okt. Količine vojakov, ki jih je zahtevala vojska za postavitev velikega stevala novih ljudskih grenadirskih divizij, je v avgustu in septembru tudi točno dobila ter jih bo tako prejela tudi v prihodnjih mesecih, ugotavlja minister dr. Goebbels v svojem uvodniku v najnovejši številki tednika »Das Reich«. Tudi prošne delovne sile, pravi nadalje v članku, so v taki meri na razpolago, da se delovni uradi in vojna proizvodnja naravnost mučijo, da bi jih sploh lahko zaposlili v oboroževalni proizvodnji. Tudi v človeškem gospodarstvu vojne smo pričeli delati širokopotezno in bomo na ta način še najboljje prestali sedanji položaj.

Nadalje piše dr. Goebbels: »V Londonu, Washingtonu in Moskvi bodo še obžalovali, ker niso hoteli resno upoštevati totalnega sodelovanja vsega nemškega naroda v vojni. Sovražnik hoče izsiliti hitro zmago. Doseči mora svoje politične cilje, Nemej pa mi hočemo z vsemi sredstvi to hitro zmago preprečiti in mu tako sploh odvzeti možnost zmage. To je mogoče, ker se borimo ob mejah Nemčije in čisto v mnogo ugodnejših okoliščinah kakor prej, ko je bilo bojišče daleč stran v sovražni deželi ter je bila naša oskrba izpostavljena neprestanim napadom. Sedaj se morajo s tem odločilnim problemom ukvarjati Sovjetska zveza na vzhodu in jugovzhodu ter Angličani in Američani na zapadu in jugu. Iz lastne izkušnje dobro vemo, kakšen pomen ima lahko to dejstvo. Vsekakor se bistveno razlikuje, ali imajo boreče se čete za hrbtom tuj oziroma sovražen ali pa lasten narod. Vsekakor uživamo danes vse prednosti kratkih zvez z bojiščem, dočim se morajo nasprotniki posluževati dolgih in poškodovanih prevoznih poti. Poleg tega se bori sedaj naši vojaki za svojo ožjo domovino in vedo točno, da predstavljajo umik na kakem mestu bojišča sedaj čisto odstopitev domače zemlje. Pri tem ne smemo pozabiti, da so se naši ukrepi v okviru totalnega vojnega sodelovanja pričeli šele pred kratkim in da bodo imeli popoln učinek šele čez nekaj časa. Sami po sebi umevno je uporaba novega nemškega orožja naša velika, čeprav ne edina nada. Iz izkušnje vemo, da je prednost, ki jo lahko doseže kak narod z uporabo novih tehničnih iznajdb, v vojni čisto le kratkotrajna, kljub temu pa ne smemo podcenjevati svojih možnosti, saj tvorijo dodatek k ostalim našim načrtom in jim tako zvišujejo njih učinek.

Ako je misli predsednik Roosevelt, da bo lahko z zmago v Evropi pričel novo volilno kampanjo, potem mu je nemško vodstvo s pomočjo vsega nemškega naroda pač krepko prekrizalo načrte.

Le narodi z breznačajnimi voditelji padajo v skušnjave, da se približajo svojim materialnim sovražnikom. Primeri Italije, Rumunije, Bolgarije in Finske so nam dokazali, kam to vodi. Ako bi ti narodi lahko še enkrat doživeli dan svojega odpada od naše skupne stvari, potem bi verjetno boljše vedeli, kaj morajo storiti, kakor so vedeli, ko so stali pred težkimi odločitvami. Danes tudi ni nobene razlike, ali se predajajo Sovjetski zvezi ali Angloameričanom. Kdor odloži orožje, odpre vrata lakoti, terorju, samovolji ter anarhiji in v končnem posledici, boljševizmu. Grozna stiska, ki spremlja vsepovsod naše sovražnike, vlada tako v Italiji kakor v Franciji ter deželah jugovzhodno in na Finskem.

Mi predstavljamo novo, revolucionarno državo. Naš narod je zdrav in sposoben za odpor. Njegova vojna morala je vsekakor nedotaknjena in tudi materialne pogoje za uspešno nadaljevanje vojne posedujemo

## Nemška pomoč varšavskim beguncem

Berlin, 6. okt. SS Oberführer prof. dr. Hölder je ustanovil skupno z vojaškimi zdravniškim odbor za prvo pomoč in klinično zdravljenje tisočih bolnikov in ranjenec iz Varšave. Sanitetni vozovi nemške vojske vozijo sedaj neprestano skozi prehodna mesta k novo urejenim bolnišnicam, ki so bile prav tako postavljene s pomočjo nemške vojske ter skrbijo, da dobijo bolni poljski begunci čim prej zdravniško pomoč.

Berlin, 6. okt. Kakor je zvedel DNE, je našlo 350.000 poljskih mož, žena in otrok iz Varšave, po tednih preganjanja v temnih kletih, kanalih, bunkerjih in razvalinah hitro natočeno v svetlih dvorah podjetja Pruszkow. Včasih je prišlo v te prostore po 5000 ljudi na dan, ki so iskali varstva in pomoči. Nemška vojska je velikopotezno podarila poljski pomožni odboru, dala na razpolago zdravnikov in zdravila ter z lastnimi sredstvi podarila begunce. Nemško strokovno osebo v službi te človekoljubne ustanove pod vodstvom nemške vojske za varšavsko prebivalstvo.

Stockholm, 6. okt. Kakor poroča agencija Reuter, je objavil list »Uzvestia« zredno oster in za politične namere Moskve značilen komentar o varšavskih dogodkih. V njem pravi: »Razkazjevec, državni predsednik Poljske in njegova reakcijska slika, ki sedaj pretaka iz krakoviške solze, so odgovori na to tragedijo. Varšava je izgubila mnogo svojih snov in hčera. To je edni uspeh te zločinske lakotnosti, ki jo je pričela klka Sosnkowski-Bor in ostali.

## Preganjanje bolgarskih patriotov

Bern, 6. okt. Kakor javlja »United Press« iz Sofije, cenijo, da je bolgarska prevratna vlada doslej zaprla že približno 4000 oseb. Po nekem zakonu, ki so ga objavili v tisku, bodo te osebe kaznovale s smrtjo ali z doživetno ječo ter bodo morale razen tega plačati globo 15 milijonov levov. Te osebe bodo sodile tako zvana ljudska sodišča.

## Vznemirjenje v Turčiji

Stockholm, 6. okt. »Goeteborgs Handels und Schiffahrts Zeitung« javlja iz Galate, da so v Turčiji vznemirjenje nad napadi sovjetskega radija proti Turčiji v poslednjem času ter zaradi zahtev bolgarskega zunanjega ministra glede zveze z Egejskim morjem. Varnosti se, ali ne pripravlja morda Moskva z Bolgarijo kot kuliso odskočno desko za bodoče napade.

## V znamenju »pobratimstva«

Zeneva, 5. okt. Moskvska poročevalska služba javlja, da je bilo boljševiško-anglo-ameriško pobratimstvo ponovno podprtano s podelitvami odlikovanj. Montgomery in nekateri drugi poveljniki angloameriških čet na zapadu in v Italiji so prejeli visoka sovjetska odlikovanja. Prav tako sta bila odlikovana lord Beaverbrook in britanski industrijski minister Lyttelton za zasluge, ki sta si jih pridobila za vojaške dobave Sovjetski zvezi.

Roosevelt pa je poslal Stalinu svoj dopisni kip. Istočasno javlja Moskva, da bo priredil narodni svet ameriško-sovjetskega prijateljstva letos po vseh mestih Združenih držav velika zborovanja, da da izraza prijateljstvu do Sovjetske zveze.

Amsterdam, 6. okt. Kakor javlja agencija Reuter iz Teherana, lahko sedaj sporočijo k izjavi, ki je bila podana prejšnji mesec, češ, da se nahaja v Teheranu sovjetsko odposlanstvo, ki razpravlja s tamkajšnjimi oblastmi o gospodarskih vprašanjih, posebej glede možnosti pridobitve petrolejskih koncesij, da so tudi zastopniki petrolejskih družb »dveh drugih velesil« vodili že več mesecev dogovore z iransko vlado.

## Preprečeni sovražnikovi probojni poizkusi pri Turnhoutu in južno od Geilenkirchna

Napadi med Epinalom in Luro razbiti — Brezuspješni angloameriški naval v srednji Italiji — Težki boji južno od Železnih vrat in na področju Beograda — Nemško-rumunski protinapadi zapadno od Arada so napredovali

Führerjev glavni stan, 6. okt. DNE. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja: Na zapadnem bojišču je sovražnik na področju severno od Turnhouta po čezvzu svrži sil še nadalje poizkušal, da bi prebil bojno črto v smeri proti Tilburgu. Po malih začetnih uspehih smo vrli njegove napadne konice s protinapadom nazaj. Posebno siloviti boji so se razvili na področju Wageningen, kjer so pričele naše divizije od vzhoda in zapada napad, ki naj zoži sovražnikovo prednostje. Sovražnik se tamkaj ogorčeno upira in očaja svoje posadke na predmostju z odmetom nadaljnjih padalcev. Siloviti boji so v teku.

Južno od Geilenkirchna je sovražnik znova udaril s svojega vzhodnega področja proti vzhodu in severovzhodu, vendar smo ga s takojšnjimi protinapadi ustavili. V obeh poslednjih dneh smo uničili v teh bojih 40 sovražnikovih oklopnikov.

Severno od Nancyja smo očistili sovražnikov vder ter zajeli pri tem štiri častnike in 110 mož.

Med Epinalom in Luro je polskoval naprotnik na široki bojni črti vdreti v naše postojanke na predgorju zapadnih Vogezov, njegove močne napade pa smo povsod, deloma v protinapadu razbili ali prestregli.

Veldopredje Londona smo žopet obstreljevali z ognjem »V.I.«

V srednji Italiji je ponovil sovražnik z močno uporabo topništva svoje poizkuse na obeh straneh ceste, ki pelje v Bologno, da bi na široki bojni črti prodrl naše garave postojanke in vdrl v Padsko nižino. V teh bojih smo razbili sovražnikove napade, ki jih je v različnih odsekih večkrat ponovil.

V jadranskem obalnem odseku so se prav tako zrušili sovražnikovi sunki.

Na Balkanu se nadaljujejo težki boji na dosegljivih črtah južno od Železnih vrat in na področju Beograda.

Na področju zapadno od Arada so nemški in madžarski oddelki s protinapadi in s podporo naših bojnih letalcev nadalje napredovali. Na ostalem bojišču madžarsko-rumunskega obmejega ozemlja južnozapadno od Velikega Varadina in zapadno od Turde smo odbili sovražnikove napade.

Na Gozdih Karpatih so sovjetski velenapadi večerj popustili na silovitosti. Šibkejši napadi na številnih mestih ob močnem dežju in prvem snegu so bili brez uspeha.

Južno od Ruzana so napadli boljševiki s svojega predmostja, napade smo odbili, krajevne vdore pa s protinapadom zajeli. V obeh poslednjih dneh smo v bojih ob Naravi uničili skupno 78 sovražnikovih oklopnikov. Južnozapadno od Savlja so prele močne sovjetske sile z uporabo številnih oklopnikov in bojnih letal v velenapad. Tu so v teku trdi boji.

Naša posadka na Oeslu je na severno-vzhodnem delu otoka v silnih bojih z izkrancim sovražnikom.

Na Egejskem morju so potopile nemške lahke pomorske sile britanski topniški čoln ter zajele del njegove posadke.

Angloameriški teroristični bombniki so napadli večerj Münster in Köln ter tudi Wilhelmshaven, Dortmund, Koblenz in Rheine.

V pretekli noči je bilo mestno področje Saarbrückena cilj britanskega bombniškega terorja. Posamezna letala so odvržla bombe na Berlin. Protiletalsko topništvo v sestavi letalstva je sečrlo 19 letal, med njimi 14 štirimotornih bombnikov.

## Na zapadu neznatno napredovanje sovražnika

Uspešni protisunkni nemških čet

Berlin, 5. okt. Čeprav Angličani in Američani na zapadu niso stidili niti z bomb mi niti s topniškimi streljivom, so se razvijali tudi v sredo ogorčeni boji na istih težkih kot prejšnje dni. Sovražnikovo napredovanje je tako malenkostno, da ga je lahko ugotoviti samo na velikih zemljevidih. Na področju severno in severovzhodno od Anversa so nemške čete na novi črti izravnavale sovražnikove vdore. Težki boji so se razvijali zopet na nizozemskem področju in severno od Aachena. Sovražnikovi napadi na razširitev vzhodnega področja pri Endhovenu in Nijmegen proti zapadu in vzhodu so se prav tako izjalovili kot sovražnikov poizkus, da bi odstranil nemške čete od Amhera z južnega obrežja spodnjega Rena. Tudi na področju severno od Aachena, kjer so Angloameričani nadalje prtiskali z močnimi silami, da bi prišli do ceste Aachen-Geilenkirchna, napade smo odbili, krajevno sovražnikovo vdorno mesto pri Ubachu in Palenbureu. Londonsko časopisje se obirno bav s to z velikimi besedami napovedano severno-ameriško ofenzivo. Toda tudi z njihovimi frazami vdorno mesto ni poslo niti za meter večje.

Med Aachenom in Thionvilleom ni bilo pomembnih bojev. Na področju Metz so Severnoameričani z močnejšimi silami napadali zunanje okraje trdnjavskega območja. Nemške čete so jih zavrnile severno od Metzja pri Machereu. Ob južno od Metzja ležečem Fort Drantu ter pri Solzbürgenu in pri gozdu Parroy, kjer so nemške čete s protinapadi ponovno zavzele nekaj krajev in gozdnih predelov, se nadaljujejo menjačice še boji.

## Vom Begräbnisse der Opfer des kommunistischen Massenmordes in Jelendol

Oben: Eine nach der andern werden die Leichen der Opfer im Walde ausgegraben und geborgen — Unten: Die Aufbahrung der Särge mit den 119 gemordeten Opfern vor der Kirche in Ribnica



Foto Pavlovich

S pogreba žrtev komunističnega množičnega umora v Jelendolu

Zgoraj: Drugo za drugim dvigajo trupla žrtev iz groba v gozdu ter jih polagajo v krste — Spodaj: Krste s 119 anorjenzimi žrtvami na mrtvaškem odru pred cerkijo v Ribnici



# Mučenikom iz Jelendola

**Padli so, ker so ljubili Boga, dom in narod — Dva nagovora ob pogrebu izkopanih komunističnih žrtev v Ribnici**

Včeraj smo poročali o izkopu trupel 119 Slovencev in Slovenk iz raznih naših krajev, katere so komunisti umorili v dveh nočeh lanskega oktobra v temnih gozdovih sedaj tako žalostno znanega Jelendola na Kočevskem. Poročali smo tudi o njih pretrpetih veličastnem pogrebu v Ribnici, kjer se je zbrala ogromna množica tržanov in okoličanov. Ob krstah, ki so počivale na trgu ob ribniški cerkvi, sta poleg drugih spregovorila zastopnik ljubljanskega škofa kanonik dr. Kraljič in načelnik informacijskega oddelka Pokrajinske uprave dr. Ludovik Puš. V naslednjem prinašamo glavne misli iz njihovih govorov, ki sta na vse napravila najgloblji vtis.

## Kanonik dr. Kraljič

Zastopnik ljubljanskega škofa kanonik dr. Kraljič je v svojem nagovoru med drugim izjavil:

»Ko sem pred nekaj dnevi prejel od svojega nadpastirja poročilo, da odidim v Ribnico, sem imel dvojno nalogo: da prisostvujem odkopu nedolžnih žrtev in se poslovim od njih in pa da se zahvalim vsem tistim, ki so pripomogli, da smo mogli izvršiti delo krščanskega usmiljenja in naklonitve tem žrtvam, da bodo počivale v blagoslovljeni zemlji. Večni jim mir in pokoj!«

Mi vsi želimo, da bi bili ob naši smrtni uri obdani od naših dragih, ki bi nas tožili in nam brisali smrtni pot s čela. Tega te žrtve niso bile deložne. Ko so jih pred letom dni vodili komunisti v ta trg, so bili še mnogi, ki so jih psovali in pljuvali nanje. Kaj so storili ti ljudje, da so bili deložni take usode? Mi se ne zavedamo, da bi storili kaj hudega. Živeli so kakor sta jih učila oče in mati. Niso delali hudega, niso morili, niso ropali niti požigali.

In zato, ker so delali tako, kakor sta jih učila oče in mati, so padli. Ljubili so domovino, svoj dom in neomadeževano narodno zastavo. Če bi našli na njih kakšno krivdo, bi jim jo dokazali. Kazanje niti namišljenega procesa, kakor je bil v Kočevju, niso priredili, nič, samo odpeljali so jih v temno noč. Nedolžni so bili, zato so jih v nočni temi vodili na morišče. Enostavno pozabi so jih hoteli izročiti.

Stodevnetnajst trupel leži pred nami, a to ni niti procent tega, kar jih še leži mrtvih v naših gozdovih in hribih. Najbolj žalostno je to, da so padli od hudobnega človeka. Kristus je imenoval hudobnega onega, ki je nasul ljudje med pšenico. Ali moremo reči, da so dobri oni, ki so te žrtve ovajali, gonili na morišče in streljali? Najhuje je, da je to storil brat bratu. Pravijo, da so Slovenci, pa pobijajo Slovence! Celo leto so krali in morili in so celo hoteli, da bi drugi odobraval, kar oni delajo. Niso več ljubili rodnice, niso bili več dobri in so postali hudobni. Obetali so raj, pripravili so pekel. Ta dejanja so žalostne priče zločinov onih, ki so zapustili nauke cerkve in vero očeta.

Ta trupa pred nami nam morajo biti trojni vzor. Biti nam morajo sol modrosti, luč življenja in mesto na gori. Sol modrosti, da nas bodo varovala komunistična grilobe pod krinko OF, kakor sol varuje meso gnlobe. Nekoč so nas ljudje povsod cenili zaradi naše kulture, danes pa se pišejo najzamernejši listi slovenske zgodovine. To v znamenju osovobodilnega boja, ki veže svoje žrtve v žito in jih strelja, čeprav jim ne more očitati nobene krivde. Luč življenja nam morajo biti ta trupa, zakaj včasih mrtvaška sveča svetlo moreno od sonca. Ta trupa nam pričajo o kratki komunistični oblasti, a kaj bi bilo, če bi ta trajala deset ali celo sto let? Mesto na gori, ki je vsakomur vidno, so nam ti junaki v življenju in smrti. Da bi tudi mi znali hoditi svoj pot življenja kakor nam zapoveduje poslanstvo vesti, naroda in cerkve.

Ali v Ribnici, kje ste danes tu zbrani in mislite pošteno, še sedaj pljuvate na te žrtve kot na izdajalce? Mislim, da ne. Pridite tudi vi in recite: »Gospod, daj jim v blagoslovljeni, sveti slovenski zemlji večni mir in pokoj, ki jim ga zločinci niso privoščili.«

## Načelnik dr. Puš

Zbrani množici je nato spregovoril načelnik informacijskega oddelka Pokrajinske uprave dr. Ludovik Puš, ki je med drugim dejal:

»Mrtvi junaki, borci in mučenci! Oprosite, da v tem tužnem trenutku, ko vas polagamo v blagoslovljeno zemljo, začnem z nenavadnim uvodom.

Pokopavamo stodevnetnajst 'izdajalcev'... — tako mislijo še mnogi ribniški tržani in še nekateri drugi slovenski rojaki, ki jim je komunistična OF zameglila pamet in srce.

Ti 'izdajalci' so branili do poslednjega diha vero v Boga, ljubili so narod in domovino bolj kot svoje življenje. Za te najvišje vrednote so šli v boj in so zanje padli. Vprašam vse one, ki še vedno odobravaljo ali celo podpirajo OF, kdo je upravičen sediti v imenu slovenskega naroda: ali teh 119 junakov mučencev in z njimi vsi oni tisoči, ki so v borbi s komunističnim darovalci življenje, ali peščica spriznane gospode, ki podpira zla dela mednarodnih zločincev?

Grobovi po gozdovih in gmajnah mučenihi in pobitih ljudi, ki se niso mogli več braniti, strahotno tulijo. Sedaj bodo tuili tudi na ribniškem pokopališču, da bodo bili usode onih, ki jih morajo slišati. Tem žrtvam se moramo zahvaliti, da nas ni vseh zalila rdeča povodenj. Spominimo se na to, ko slišimo turobni klic teh grobov. Borili so se za narod, da ga ne bi uničili komunistični satanizem. Včeraj smo videli njih izmučena, zvezana in s strel preluknjana telesa in smo verovali in verujemo, da njih žrtve ne morejo biti zaman, ker so darovane za pravično in sveto stvar. Mi bi verovali v zmago slovenskega naroda nad komunistično tudi če ne bi bili videli teh strahotnih grobov. Blagor vsem onim Slovincem, ki verujejo v to zmago, ne da bi jim bilo treba videti vse one grozote, kakor smo jih včeraj morali gledati mi.

Junaki! Padli ste, storili ste svojo dolžnost. A boj še ni dobejevan. Pri Očetu v nebesih ste prešli kroho zmage, ovito s palmo mučeništva. Prosite za svoj narod, za katerega ste dali svojo srčno kri, da bo enoten v borbi zoper satana, ki se je odel v plašč komunizma. Pomagajte nam v boju zoper temo in zlo, da vse začeto delo dovršimo do konca! Pri vaši mučeni-

ski krvi prisegamo, da bo to delo opravljeno!

Vašim žrtvam večna slava, vašim izmučenim truplom pa v blagoslovljeni slovenski zemlji mir in pokoj!«

## Pogreb treh mučencev bo danes v Ljubljani

Med 119 umorjenici, ki so jih 3. oktobra izkopali v Jelendolu pri Ribnici, so bili tudi trgovci Baraga Jože iz Grahovega pri Cerknici, strojni tehnik Poženel Pavle, povejnik vaske straže v Loškem potoku in Ferjančič Danilo, občinski tajnik z Bloka. Vsi trije so ležali v istem grobu in so bili pobiti v noči 15. oktobra lanskega leta. Trgovca Jožeta Barago so komunisti aretirali na ta način, da so ga ponotično zvalili v trgovino, češ, da nekaj potrebujejo. Ko jim je odprl vrata in so vstopili, so ga z revolverji prisilili, da jim je sledil. Niti otrok niti žena se mu nista smela približati. Odvedli so ga in nihče od domačih ga ni več videl.

Posadka vaških straž v Loškem potoku, ki je poveljeval Pavle Poženel, se je zdala komunistom 14. septembra lanskega leta, ko so komunisti vsem njenim pripadnikom slovesno jamčili življenje. Kljub temu so jih aretirali in jih nekaj prepeljali v Ribnico, kjer je bil Poženel zaprt skupno s trgovcem Barago in z občinskim tajnikom Ferjančičem, ki so ga komunisti prav tako zaprli. Vse tri so ubili brez vsake obsodbe 15. oktobra 1944, pri večeru.

Na željo svojcev, ki so bili navzoči, o pri-

## Poročilo o vojnem položaju

Berlin, 6. okt. O položaju na bojiščih poroča vojaški sodelavec nemškega poročevalskega urada dr. Max Krul: »Nahajamo se v obdobju prenovitve strateških načrtov. Zapadne sile hočejo za vsako ceno spraviti bojno črto med Zaiderskim jezerom in švicarsko mejo zopet v gibanje. Nemško vodstvo se ravna predvsem po načelih premične taktike, ki drobi nasprotnika, dočim so boljševiki že pričeli žeti politične sadove svoje vojaške seve.

Na zapadu se položaj ni spremenil. Sovražnikov pritisk se je sicer nekoliko ojačil, zlasti pri Aachenu in Metz, Američani pa morajo sedaj sami priznati, da nimajo delni uspehi severno od Aachena, kjer so napredovali za nekaj kilometrov, z dejansko ofenzivo ni skupnega. Pač pa niso ameriške izgube prav nič manjše, kot bi bile v veliki bitki, čeprav je bil edini uspeh teh borb zasedba nekaterih majhnih vasi. Dejstvo, da označuje nasprotnik prekoračenje rečice Wurme za poseben uspeh, kaže, kakšen pomen pripisujejo tem bojem. Sicer pa navajajo obojestransko poročila o vojaških dogodkih 'vedno znova iste znane kraje. Vreme je zelo zaviralo operacije ter je počilo nasprotnike, da so možnosti njihovih uspehov brez absolutne letalske premoči dokaj manjše.

Nasprotnik pritiska z močnimi oddelki proti vzhodnemu in zapadnemu krilu prehoda Eindhoven-Nijmegen, da bi dobil večjo gibalno svobodo. Nadaljevanje ameriških napadov pri Metz, da se vedno niso izgubili upanja, da bodo prišli vendar še v Posarje. S središčem pri Cha-

teau-Salinsu se tu boji nadaljujejo. Borbe med Rambervillersom in Remiremontom dobivajo vedno bolj krajevni značaj.

Težišča bojev na vzhodnem bojišču leže še nadalje na skrajnih krilih. Boljševiki so pričeli po zavzetju otokov Moon in Dagó izkrcavati svoje čete na Oeselu. Njihova vzhodna mornarica si je odprla vrata iz Finskega zaliva ter si prizadeva, da bi skupno z oddelki vojske odprla okno Petra Velikega v baltsko področje, kot je dejal zastopnik nemškega vrhovnega poveljstva. Tu je treba pričakovati še težkih bojev. Na Karpatih je osredotočil nasprotnik svoje napore na prelaz Duklo, vendar je utrpel zaradi nove nemške taktike pomembne izgube, zlasti se ker v ozkih gorških dolinah ni mogel razviti svoje številne premoči. Strnjeni sunek boljševikov s področja pri Zeleznihi vratih proti zapadu v smeri proti Beogradu bo vodil po zaključenih nemških pregrupacijah do hudih bojev za ceste in železnice iz srednjeevropskega področja na Balkan. Madžarski uspehi pri Makuju se še nadalje jajo, pri Velikem Varadinu pa so Nemci vrgli nasprotnika nazaj in osvobodili madžarska tla.

Spricho razmeroma velikega miru v tem prehodnem obdobju vzbujajo naravno mnogo bolj pozornost priprave na zimo za boljševiki. Tu zasluži prvenstvo razvoj novih nemških sredstev za borbo proti letalom. Nemčija je prav v tem pogledu v obdobju dohajanja nasprotnika, pri čemer ji je čas, ki ga je pridobila ob nemških mejah, omogočil še posebne razvojne možnosti.

Nekateri svojci, ki iz tega ali onega razloga niso mogli v Jelendol, a so menili, da so med tamošnjimi žrtvami bili tudi njihovi ljudje, so prišli na dan pogreba v Ribnici. Tam so jim na njihovo prošnjo odprli krste s trupli neprepoznanih žrtev. Ob tej priliki so mogli ugotoviti še imena 12 umorjenec. Objavili smo jih že včeraj skupno z onimi, ki so bili neprepoznani že ob izkopu v Jelendolu.

Nadaljnje prepoznane žrtve

Izkopavanje trupel ob komunisti v Jelendolu pobitih žrtev so prisostvovali: kakor smo včeraj poročali, tudi svoje mnogih zmednih pogrebnih, katere so bili svoj čas komunisti odvlekli in za katere se je vedelo, da vsaj domnevali da so bili umorjeni in pokopani v Jelendolu. Predvsem s pomočjo teh svojcev je bilo mogoče veliko število zkopanih trupel prepoznati. Njihova imena smo navedli že včeraj. Med žrtvami iz tretjega grobišča, v katerem je bilo 24 trupel, so poleg včeraj imenovanih petih še takoj ob izkopu prepoznali še nadaljnje tri. Bili so to Oraček Anton in Zakrznik Jože z Runskega na Bloku in zasebni uradnik Pavel Poženel iz Ljubljane, Galjeva 204.

Nekateri svojci, ki iz tega ali onega razloga niso mogli v Jelendol, a so menili, da so med tamošnjimi žrtvami bili tudi njihovi ljudje, so prišli na dan pogreba v Ribnici. Tam so jim na njihovo prošnjo odprli krste s trupli neprepoznanih žrtev. Ob tej priliki so mogli ugotoviti še imena 12 umorjenec. Objavili smo jih že včeraj skupno z onimi, ki so bili neprepoznani že ob izkopu v Jelendolu.

Nadaljnje prepoznane žrtve

Izkopavanje trupel ob komunisti v Jelendolu pobitih žrtev so prisostvovali: kakor smo včeraj poročali, tudi svoje mnogih zmednih pogrebnih, katere so bili svoj čas komunisti odvlekli in za katere se je vedelo, da vsaj domnevali da so bili umorjeni in pokopani v Jelendolu. Predvsem s pomočjo teh svojcev je bilo mogoče veliko število zkopanih trupel prepoznati. Njihova imena smo navedli že včeraj. Med žrtvami iz tretjega grobišča, v katerem je bilo 24 trupel, so poleg včeraj imenovanih petih še takoj ob izkopu prepoznali še nadaljnje tri. Bili so to Oraček Anton in Zakrznik Jože z Runskega na Bloku in zasebni uradnik Pavel Poženel iz Ljubljane, Galjeva 204.

Nekateri svojci, ki iz tega ali onega razloga niso mogli v Jelendol, a so menili, da so med tamošnjimi žrtvami bili tudi njihovi ljudje, so prišli na dan pogreba v Ribnici. Tam so jim na njihovo prošnjo odprli krste s trupli neprepoznanih žrtev. Ob tej priliki so mogli ugotoviti še imena 12 umorjenec. Objavili smo jih že včeraj skupno z onimi, ki so bili neprepoznani že ob izkopu v Jelendolu.

Nadaljnje prepoznane žrtve

Izkopavanje trupel ob komunisti v Jelendolu pobitih žrtev so prisostvovali: kakor smo včeraj poročali, tudi svoje mnogih zmednih pogrebnih, katere so bili svoj čas komunisti odvlekli in za katere se je vedelo, da vsaj domnevali da so bili umorjeni in pokopani v Jelendolu. Predvsem s pomočjo teh svojcev je bilo mogoče veliko število zkopanih trupel prepoznati. Njihova imena smo navedli že včeraj. Med žrtvami iz tretjega grobišča, v katerem je bilo 24 trupel, so poleg včeraj imenovanih petih še takoj ob izkopu prepoznali še nadaljnje tri. Bili so to Oraček Anton in Zakrznik Jože z Runskega na Bloku in zasebni uradnik Pavel Poženel iz Ljubljane, Galjeva 204.

Nekateri svojci, ki iz tega ali onega razloga niso mogli v Jelendol, a so menili, da so med tamošnjimi žrtvami bili tudi njihovi ljudje, so prišli na dan pogreba v Ribnici. Tam so jim na njihovo prošnjo odprli krste s trupli neprepoznanih žrtev. Ob tej priliki so mogli ugotoviti še imena 12 umorjenec. Objavili smo jih že včeraj skupno z onimi, ki so bili neprepoznani že ob izkopu v Jelendolu.

Nadaljnje prepoznane žrtve

Izkopavanje trupel ob komunisti v Jelendolu pobitih žrtev so prisostvovali: kakor smo včeraj poročali, tudi svoje mnogih zmednih pogrebnih, katere so bili svoj čas komunisti odvlekli in za katere se je vedelo, da vsaj domnevali da so bili umorjeni in pokopani v Jelendolu. Predvsem s pomočjo teh svojcev je bilo mogoče veliko število zkopanih trupel prepoznati. Njihova imena smo navedli že včeraj. Med žrtvami iz tretjega grobišča, v katerem je bilo 24 trupel, so poleg včeraj imenovanih petih še takoj ob izkopu prepoznali še nadaljnje tri. Bili so to Oraček Anton in Zakrznik Jože z Runskega na Bloku in zasebni uradnik Pavel Poženel iz Ljubljane, Galjeva 204.

## Značilen dogodek v Kranju

Iz Kranja smo prejeli značilno poročilo, ki vnovič nazorno kaže, kako brezvesten je komunisti pri izbiranju svojih sredstev.

Prizorišče dogodka je bil trg pred restavracijo »Stara postaja« v Kranju. Dne 21. septembra t. l. je okrog 18. ure privozil tam mimo na kolesu neki Dorfer Janez, doma iz Okroglega št. 5. Dorfer, ki je letos dopolnil 39 let, je tri dni poprej zapustil delo pri Vincencu Osseliju v Kranju in se podal v gozd med gošarje, kjer je bila tudi njegova hčerka Hedvika. Navedenega dne je privozil na kolesu v Kranj. Ko je vozil mimo »Stare postaje«, je imel pri sebi aktivko. Nenadoma je oglušila vsa okolica močna eksplozija, zaradi katere so popokale šipe na vseh hišah v sosesčini. Ljudje se najprej niso znašli in niso vedeli, kje naj iščejo vzrok tej močni eksploziji. Šele pogled na odrgneno nogo, razdrobljeno kolo in povsem razmesarjeno človeško truplo sredi trga je dal slutiti, kaj se je prav za prav zgodilo: Dorfer je imel v aktivki temprano bombo (preiskava je kasneje ugotovila, da je bila bomba angleškega izvora). Očitno je bil poslan, da izvrši kako tolovajsko dejanje. Usoda pa je hotela, da mu je bomba eksplodirala prej kot je bilo določeno. Tako je ekrazit ugonobil tistega, ki se ga je hotel poslužiti v zločinske namene proti drugim.

Dogodek je zelo značilen. Dorfer je prav gotovo imel določeno nalogo. Izvršiti bi bil moral kakor atentat, ki bi bil najbrž zahte-

val veliko človeških življenj, morda na kak nemški urad. Žrtve pa bi ne bili samo Nemci, katerim naj bi bil atentat namenjen, temveč predvsem kranjski domačini. Le golemu naključju je treba pripisati, da ni zahtevala pripravljena bomba človeških življenj, ki bi jih bila izbrala tudi med mirnimi delovniki in poštenimi Kranjčani. Eksplozija sama zgovorno dokazuje, da je komunistom, ko jim gre za to, da bi sejali smrt in teror na Gorenjskem, prav vseeno, ali mora največje žrtve zaradi tega njihovega zločinskega delovanja prenašati domače ljudstvo samo. To pot pa si je usoda izbrala žrtve samega zločinca in ga neusmiljeno kaznovala za njegove zločinske namene.

Gornje poročilo iz Kranja je še en dokaz več, kako so komunisti v svojih zločinskih metodah povsod enaki. Na Gorenjskem so prav tako brezvestno pripravili žrtvovati nedolžne ljudi, kakor so jih že toliko tisočev žrtvovali na Dolenjskem, Notranjskem in drugod. Zato pa jih tudi Gorenjci bolj in bolj spoznavajo, vedno ostreje obsojajo in se vedno bolj odločno odražajo od njih. Kakor niso mogli Dolenjcev, Notranjcev in Primorcev, komunisti s svojim terorom tudi Gorenjcev ne bodo ustrahovali. Vse naše ljudstvo je v odporu proti komunizmu vedno bolj strnjeno in v borbi ne bo odnehalo, dokler ga ne iztrebi.



## Predavanje dr. Otta Drünnerja v Nemški akademiji

Ljubljana, 6. oktobra. Snoch je priredil tukajšnji lektorat Nemške akademije v srebrni dvorani Uniona drugo predavanje pravkar začete akademikega leta. Prireditelj je počastil s svojim obiskom g. prezident gen. Rupnik z gospo hčerko. Prisotni so bili nadalje g. kancelar Liesenberg, hrvaški podkancelar grof Pavlovič, predstavniki oficirskega zbora SS in razni drugi zastopniki, razen njih pa običajno občinstvo, ki je predavatelja g. dr. Otta Drünnerja ohranilo v simpatičnem spominu iz časa, ko je bil v Ljubljani lektor. G. Prezidenta in ostale goste je pozdravil v otvoritveni besedi sedanjí vodja lektorata g. prof. dr. Svoboda in nato izročil besedo g. dr. Drünnerju, ki je nastopil v uniformi oficirske nemške vojske.

Tema njegovega predavanja je bila: C. F. Meyer in Machiavelli. Predavatelj je takoj dejal, da ne predava tokrat kot znanstvenik, kot lektor, marveč kot bojevnik, zakaj sedanjí trenutek ni primeren, da bi človek preveč stikal po knjigah. Treba se je bojevati za veliko odločitev v sedanjí vojni, za zmago rajha in nove Evrope. Zaradi tega si je izbral izmed literarne snovi sama pereča vprašanja: »pokazati hoče na nekatere konkretne primeri, kako se je vprašanje državne nujnosti in sile izoblikovalo pri nemških teoretičih in v znanjih naukih renesančnega političnega filozofa in zgodovinarja Machiavellija. Najprej je citiral dve značilni izjavi: besede pruskega vojaškega misleca in teoretika v. Clausewitza o pojmu časti in dolžnosti v boju za moč in Machiavellijeve besede, da se sme državnik poslužiti vseh sredstev, če se država bori za svoj obstoj. Predavatelj je tu opozoril na značilne miselne difference, vendar je dejal, da je Machiavellijeva teorija vladanja in izrabe politične moči, sloneča na zakonu demonije moči, tako pomembna izpopolnitev človeškega mišljenja, kakor so bila tedaj Galilejeva odkritja in Descartesova filozofska metoda. Toda demonija moči je koristna in uspešna samo tedaj, če je v rokah velikega mojstra. Zgodovina nam kaže, da so se tudi oni, ki so nasprotovali Machiavelliju, v politični praksi oklepali metode, ki so bile daleč od visokih moralnih zakonov. Tako pa je vprašanje vladanja zmerom živo zanimalo politične teoretike in praktike.

Središčni del predavateljevih izjav je tvoril prikaz spisa švicarskega pisatelja Conrada Ferdinanda Meyera (1825—1898) »Die Versuchung des Pescara«. V tej zgodovinski noveli nastopata zmagoviti vojskovodja Karla V. (v 16. stol.) Pescara in njegova žena, pesnica Vittoria Colonna. Italijanski patriotje nagovarjajo Pescara, naj se izneveri cesarju, da se bo pod njegovim žezlom Italija zedinila in osvobodila. Tudi žena podpira patriote. Pescara pa si noče omadeževati časti, tembolj, ker čuti blizino smrti in ostane do zadnjega zvest cesarju. V tem Meyerjevem delu je iz globokega nakazan vedno in posebej še danes aktualni konflikt med močjo in pravico, državo in pravnostjo, v njem je neposredno in posredno odgovorjeno na Machiavellijeve teorije. Meyer je pokazal bistvo dveh načinov vladanja: z zakoni in z močjo, ter je v tem delu, kakor tudi v nekaterih pesmih, ki jih je predavatelj citiral, nasproti razumskim moralnim predpisom postavil čustveno, v samem ljudstvu živečo pravnost, ka-

kor se razodeva v nemškem pojmovanju moči in kakor jo kaže tudi citirana Clausewitzeva izjava.

Po podrobnem orisu Meyerjevih nazorov, izraženih v delu »Die Versuchung des Pescara«, je prešel predavatelj k nekaterim značilnim sklepom, ki naj pokažejo, kako so posamezne ideje, ki se pojavljajo sem in tja v nemškem svetu, tuje nemškemu bistvu. Tako je nemško mišljenje premagalo Machiavellijev pesimizem o človeku z zdravim realizmom, slonečim na čustveni pravosti, časti in zvestobi, ter na priznanju ljudskega duha. Posebej se je predavatelj izrekel zoper Fichtejevo miselnost, ki je bila vse preveč pod vplivom francoske revolucije. Poudaril je Herderja, Goetheja in nemške romantike kot nosilce prave nemške miselnosti. V njihovem duhu se je izrekel zoper brezobzirni nacionalizem, ki da je plod francoske revolucije, in je naglašal idejo rajha, potrebo »koncerta enakopravnih držav«, skupnost harmonično strnjenih narodov z vsemi možnostmi uveljavljanja njihovih narodnih in jezikovnih posebnosti. Zoper to idejo, je dejal predavatelj, se danes borijo judovski nacionalizem, vendar je gotovo, je zaključil svoja izvajanja g. dr. Drünner, da bo Nemčija izbojevala svojo bitko pri Salaminu in tako odločila novi red v Evropi.

Predavatelju se je zahvalil za njegova izvajanja g. prof. dr. Svoboda, prisotni reprezentanti pa so mu čestitali k uspehu njegovih z ognjevitostjo bojevnika izpovedanih besed.

## Gospodarstvo

### Maksimalni cenik za dela modistinj

Na podlagi naredbe bivšega visokega komisarja o predpisih glede cen blaga, storitev in rabokupov z dne 9. maja 1941 je prezident pokrajinske uprave div. general Rupnik izdal maksimalni cenik za dela modistinj, ki je objavljen v »Službenem listu« 4. oktobra in je z dnem objave stopil v veljavo, ko je istočasno prenehala veljati naredba visokega komisarja z dne 13. junija 1942.

Najvišje cene za dela modistinj v Ljubljani so določene takole: izdelava klobuka iz velur tulca 67 lir; izdelava klobuka iz tulca »har« ali »flamo« 54 lir; izdelava klobuka iz tulca »pol« 44 lir; izdelava klobuka iz novega beržma iz svile ali volnenega blaga 67 lir; preoblikovanje klobuka »velure«, »vole«, »har« ali »flamo« 40 lir; preoblikovanje baržumatega ali svilenega klobuka 54 lir; izdelava žalnih klobukov iz žoržeta 67 do 80 lir.

V teh cenah so obsežni tudi režijski stroški in je nedopustno zaračunavati kakršnokoli pribitek. Dela, ki niso navedena v ceniku, se plačajo po predhodnem dogovoru. Najvišje cene v ostalih krajih Ljubljanske pokrajine določajo okrajna glavarstva, upoštevajoč krajevne razmere. Te cene pa ne smejo biti višje od cen, določenih v tem ceniku. Ceniki z najvišjimi cenami morajo biti izvešeni v vseh obratovalnicah na vidnem mestu. Kršitve te naredbe se kaznujejo z denarno kaznijo do 5000 lir ali z zapornim do 2 mesecev.

### Gospodarske vesti

== Obvezno pridelovanje zdravilnih rastlin in rastlin za čajstvo v Nemčiji. Da se omogoči krite potrebe domačih zdravilnih rastlin in rastlin za čajstvo, ki nadomeščajo prej uvožene začimbe, bo prihodnje leto za določene kategorije cvetličnih vrtnarjev stopilo v veljavo obvezno pridelovanje teh rastlin. Za vnovčenje pridelka bodo skrbeli veletrgovci s sočivjem in zelenjavo.

✦

Umrl nam je dragi oče, stari oče in stric, gospod

**Jože Accetto**

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 7. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Brdo št. 25, na pokopališču VI.

Ljubljana, dne 6. oktobra 1944.

ZALUJOČI OSTALI.



## Kronika

\* **Narodni prostovoljski zbori v Bolgariji.** Iz Budimpešte poroča DNB: Bolgarski narod nikakor ni voljan mirno gledati boljševizacije Bolgarije. Pozivi narodne bolgarske vlade so našli povsod v deželi močan odmev. Iz vseh krogov naroda so se javili prostovoljci, ki so pripravljeni boriti se proti boljševizmu. Tako javlja sedaj tudi »Pester Lloyd«, da se zbirajo narodno zavedni Bolgari v prostovoljskih zbora. Stajno prihajajo z dežele in iz mest novi prostovoljci, v posebno velikem številu pa se odziva meščansko prebivalstvo.

\* **Francoski in belgijski bankovci** kakor tudi novci teh dežel se morajo vrniti nemški devizni banki najpozneje 10 dni potem, ko je lastnik takega denarja prestopil nemško mejo. Ta odločba velja tako za zasebnike kakor tudi za podjetja.

\* **Obletnica Rembrandtove smrti.** Pred 275 leti je umrl svetovno znani slikar Rembrandt, eden največjih umetnikov čopca in mojster radiranja. Kakor mnogi drugi veliki umetniki, ni imel sreče v vsakdanjem življenju, zato pa se je s tem globljimi črkami zapisal v zgodovino človeštva.

\* **Argentina ne dobi več angleškega prometa.** Kakor javlja britanska poročevalska služba, je izjavil minister za pogonska sredstva Lloyd George na neko vprašanje v spodnji zbornici, da Velika Britanija sedaj ne izvaža v Argentino nobenega prometa. Ta ukrep je utemeljen s pomanjkanjem ladij in prometa.

## Iz Ljubljane

\* **Nova grobova.** Nenadoma je umrl, zalet od kapi, gostilničar in posetnik v Borovnici g. Anton Drašler. Učakal je starost 76 let. Pokojnik ni bil samo dober gospodar, ampak se je udeleževal tudi v javnem življenju. Zato ga je domača občina izvolila za častnega občana. Pogreb blagega pokojnika bo v soboto ob pol 5. jutraj iz hiše žalosti na farno pokopališče v Borovnici. — Za vedno je zapustil svoje okrajni šolski nadzornik v pokolu g. Janko Grad. K večnemu počitku bo dne rajnega spremili v nedeljo ob 16. iz kapelice sv. Janeza na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen lep spomin, njunim svjecem pa izrekamo naše odkritosrčno sožalje!

\* **Ljubljana v egiptovski temi.** Maloštevilni so bili med sedanjim vojni v našem mestu dnevi, ko je bila zvečer taka tema, kakršna je bila noči. Kdor je po 18. uri stopil na ulico, je moral stopati z največjo previdnostjo. Ker je bilo nebo oblačno, je bila »temnina« naravnost vzorna. Med 18. in 20. je bilo po ulicah kljub temu še zelo živahno. Ljudje so se tipaje pomikali v namenjeno smer. Mnogi so si pomagali z žepnimi svetilkami, ki so kakor kresnice svetile po ulicah. Zanimivo je bilo opazovati promet po živahni ulici z višine. Videli si samo premikanje lučk. Ljudi sploh ni bilo opaziti. Tu pa tam se je uleica izdatneje razsvetlila, ko je privzli mimo kak kolesar. Ponekod je prišlo do zabavnih prizorov iskanja robnikov, ali pa, ko so se ljudje umikali prividu, pa se zalele v resničnega človeka. Tema je bila z zadovoljstvom sprejeta samo od zaljubljenec, ki so bili zavarovani pred očmi radovednežev tudi sredi mesta. Okoli 21. je tema nekoliko popustila in je bila hola po ulicah lažja. Ker je verjetno, da bodo ulice na poloben način zatemnjene, je potrebno, da se temu vsi prilagodimo. Ljudje naj ne pušajo po ulicah vozil brez nadzorstva, kakor so je to zgodilo smoti. Mnogi pešci, ki so se umaknili s hodnika drugim, so neredko neusmiljeno treščili v vozilo, ki je stalo ob hodniku nerazsvetljeno. Pešci pa naj bi, če le mogoče, uporabljali cestne hodnike ali pa vsaj desno stran hodnikov.

\* **Zlato poroko** sta slavila te dni upokojeni fant g. Zdenko Valušek in njegova soproga Marija. Ko se je 23. letni lito. graf Zdenko v Trnavno poročil s tri leta mlajšo Marijo Gratzovo, ni slutil, da ga bo življenjska pot za dolga desetletja privela v Ljubljano, kjer si je poleg slovesa in ugleda v tiskarski stroki pridobil tudi mnogo prijateljev, ki njemu in njegovi dobri življenjski družici iskreno čestitajo.

\* **Za mestne reveže** daruje g. Trogrlič Mirko 200 lir. Denar hrani uprava »Jutrac«.

\* **Višji trgovski tečaj v Ljubljani** sprejema slušatelje-ice z višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredni srednje šole oz. došvedna srednja ali strokovna šola). Vpisovanje dnevno. Pričetek pouka 9. oktobra. Na razpolago prospekt: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

\* **Vodnikova družba** bo prihodnji mesec poklonila svojim članom lep književni dar roman »Pod križem«, najnoveše delo pisatelja Ljube Župana. Borba slikarja Petra Grada za obraz in prikaz upodablja joče umetnosti in strastna ljubezen do žena, ki križajo njegovo življenjsko pot, vse to je spretno in umetniško opisano v tej knjigi, ki jo bo Vodnikova družba poleg vsakoletne Vodnikove pratike za mal denar podarila svojim zvestim članom. Pohitite s prijavi, dolekar je še čas! Člane sprejemajo poverjeniki, pisarna Vodnikove družbe (Narodna tiskarna), knjigarna Tiskovne zadruge (Selenburgova 3) in knjigarna Učiteljske tiskarne (Františkanska 6).

\* **Večerni trgovski tečaj** — središče mesta — pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2/II. prične s poukom 16. oktobra (knjigovodstvo, korespondenca, računstvo, stenografija, jezik, strojepljivo itl.). Izbiha predmetov po želji. Praktična izobrazba potrebna vsakomur! Vpisovanje dnevno, tudi zvečer. Učnina zmerna. Zadrževanje prospekt. — Ravnateljstvo.

\* **Višji trgovski tečaj** za pokojno gospo Levstikovo je bilo kratko ime po pomoti napačno natisnato in se mora pravilno glasiliti Zofa, kar s tem popravljamo.

\* **Specialni učni tečaj** knjigovodstva, stenografije, korespondence, strojepljivo, jezikov, — dnevni in večerni — pričenata 12. oktobra. Izbiha predmetov po želji. Praktično znanje, potrebno in koristno vsakomur sedaj in v bodoče, doma in v službi, v zasebnem ali javnem poklicu! Vpisovanje dnevno. Na razpolago prospekt: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

\* **Združenje trgovcev v Ljubljani** naznani, da bo začetek šolskega leta na trgovski strokovni nadaljevalni šoli v torek dne 10. t. m. ob 8. uri v prostorih Grafike, nasproti kolodvoru. Podroben razpored pouka bo razviden v veži palače Grafike.

\* **Pouk za dijake** srednjih in ljudskih šol se vrši v »Krepetitorij«, Mestni trg 17/I. Sprejemajo se privržiti! Vpisovanje in informacije dnevno od 9.—12. ure in od 14.—16. ure.

\* **Knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepljivo** itd. se temeljito in hitro naučite v specialnih dnevni ali večernih tečajih. Pričetek 16. oktobra. Prospekt: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2/II.

\* **Vpisovanje v trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15**, za Enoletni trgovski tečaj in Višji trgovski tečaj se vrši dnevno dopolnje in popoldne. Pričetek pouka 9. oktobra. Na razpolago prospekt. — Ravnateljstvo.

## Obvestilo „Preveda“

## Razdeljevanje krompirja

Krompir na odrezke od štev. 1—20 nakaznice za krompir, delita poleg že menovanih tudi: Glavna kmet-blagovna združba. Majstrova ul. 10 in Oven. Hrenova ulica 19. Opozarjamo stranke, da dvignejo krompir do vključno 9. t. m., ker s tem dnem ti odrezki končno zapadejo.

## Mlekarnicam

Kavni nadomestek za oktober se bo delil pri zadrugi »Mleko trg« do vključno 20. t. m.

## Iz Novega mesta

\* **Pouk v novomeški gimnaziji.** Kakor na drugih srednjih šolah, je bilo tudi na novomeški gimnaziji vpisovanje prve dni oktobra. Otvoritev služba božja je določena za ponedeljek 16. t. m. ob 8. v franciškanski cerkvi, redni pouk pa se bo pričel naslednji dan ob 8. Ako bi se na tem roku kaj spremenilo, bodo učenci obveščeni po oglasu v šolskem poslopiju in po oznahih v cerkvah v Novem mestu in šmihlu v nedeljo 15. t. m.

\* **Vožnje gramozov.** Gramoz, ki je pripravljen v kamolomih v Mrčkovcu, Otočcu, Griču in Družinski vasi, je treba razpeljati po pokrajinski cesti Novo mesto—Bela Cerkva. Pozivajo se vozniki in lastniki meštrskih trug, da se javijo v pisarni okrajnega cestnega odbora v Novem mestu in staviijo svoje ponudbe. Vsak ponudnik se

Zaradi velikega zanimanja bo film **PLES V OPERI** na sporedu še v nedeljo dne 8. t. m. Uprava KINO UNION

## SLOVENCİ — BERITE!



22. SEPTEMBER

1943 — 1944

## SLOVENSKI PREZIDENT SVOJEMU NARODU

KNJIGO DOBITE V VSEH KNJIGARNAH IN ZALOZBAH

mora obvezati, da bo predvideno količino razvozil v predpisanem roku in v to svrhu mora vložiti pri blagajni okrajnega cestnega odbora kavčijo v znesku 1000 lir.

\* **Opozorilo rejcem prašičev.** Ugotovilo se je, da nekateri rejci prašičev živali kollejo brez predhodnega dovoljenja, kakor tudi da prašiče kupujejo in prodajajo, ne da bi to javili občinskemu uradu. Da se rejci izognijo kazenskim posledicam, opozarja občinski urad vsakogar, da je treba vsakega prašiča prijaviti v petih dneh po nakupu in prav tako odjaviti vsako spremembo v petih dneh. Za kakol je potrebna dovolilnica, ki se izdaja samo v času od 1. novembra do 30. aprila. Pod 70 kg težkih prašičev ni dovoljeno zaklati. Vsak rejec pa bo moral oddati od zaklanega prašiča določeno količino slanina.

## S štajerskega

Dnevi trgatve na štajerskem se približujejo. Grozdje je dozorelo in vinčarji se pripravljajo na trgatve. V nekaterih krajih se začnajo trgatve s pokanjem možnarjev, ki bo letos marsikdo sicer odpadlo, ne da bi pri tem trpelo delo v vinskih gorah.

\* **50letnica Westnovega podjetja.** 50letnica obstoja je obhajajo te dni znano podjetje Westn v Celju. Tovarna je daleč naokoli znana kot izdelovalnica emajliranih predmetov, katere je eksportirala iz Celja na vse strani. Zlešti na jugovzhodu je imela trdnjaka Westn ogromno odjemalcev ter si je pridobila vodilni sloves v svoji stroki. Izdečki Westnove tvornice nosijo tvorniško znamko dva leva in niso bili naprodaj samo v Evropi, temveč tudi v Afriki in Predni Aziji. Ob 50letnici je bil v nedeljo 1. oktobra v Celju sestanek, katerega so se udeležili predstavniki podjetja, po tudi štajerski Gauleiter ter general Ringel. Ob 50letnem jubileju Westnove tvornice je prejel nad 300 zaposlenec častne listine, slovesnost pa se je zaključila z izrazom vdanosti vodilnim smernicam Hitlerjeve Nemčije.

\* **Albert Kampel je padel v Karpatih.** Pri obrambnih bojih na vzhodnem delu Gozdnih Karpotov je padel vodja brambovske standarte iz Ljutomer, poročnik Albert Kampel. Bil je med najstarejšimi voditelji štajerskih brambovcv. Narodil se je v Pišecah pri Brežicah ter se je moral leta 1934, zaradi svojega političnega prepričanja umakniti v Nemčijo. Leta 1941. se je vrnil v Ljutomer, kjer je prevzel takoj vodstvo otonde standarte. Udeležil se je bojev v Franciji, Rumuniji ter Grčiji ter je bil odlikovan z železnim križcem 2. razreda.

\* **V Selciji ob Dravi** so položili k večnemu počitku inž. Franca Wendnerja, ki je bil ubit od banditov. Od pokojnika se je poslovilo okoli 200 prijateljev, ki so se udarili v prsni, da pomeni smrt inženierja Wendnerja izgubo enega najboljših članov stranke. Wendner je ves čas svojega življenja delal za cilje narodnega socializma.

## Z Gorenjskega

\* **Počastitev vojnih prostovoljcev v Celovcu.** V ponedeljek 2. oktobra je bil v Celovcu sestanek vojnih prostovoljcev, katere je nagovoril okoli 200 vojakov dr. Pototschnigg v navzočnosti župana Franza Obasta se prisilnim zahvalila za poštrevnost ter vsakemu zborovalcu poklonila spominsko knjigo.

\* **Poklona šola v Velikovcu** vpisuje svoje gojenice od četrtka 5. do nedelje 8. oktobra. Na tem zavodu se bolajo trgovski vajenci, pisarniške moči ter vseh vrst rokodelski naraščaj.

\* **Letošnji pridelek tobaka** so začeli trgati. Tobake rastline na Koroskem so zadovoljivo uspele. Posadili so jih na svojih vrtovih tudi nekateri meščani, ki so trdno upali, da bo tobak na njihovih gredah dozorel. Pridelek tobaka je bil po poročilih tiska v splošnem dober.

\* **V Celovcu so umrli:** 54letni železničar Franc Peternel, 61letna vdova po tobačnem prodajalcu Marija Lavričeva in 70letni dinar Tomaž Pavšina. Po daljši boleznii je umrl v 81. letu svoje dobe višji sodni oficijal Anton Žetinski, v 73. letu življenja pa je zapustil svoje višji revident državne železnice Peter Jurčič iz Beljaka. Končno je umrl 85letni bivši čevljarški mojster Matvež Rošar.

\* **Obsojena sleparica.** Pred celovškimi sodiščem se je morala zagovarjati 27letna Helena Salomonova iz Gradišanske, ki živi in stanuje v Celovcu ter se je po letalskem napadu 16. januarja t. l. prijavila kot oš dovanika po terorističnem bombnem napadu. Zlagala se je, da je pri tem napadu izgubila svojega otroka ter je na ta račun dvignila 400 mark podpore. Poleg tega si je dala izstaviti nakaznico za oblačilne predmete, čevlje in posodo. Preiskava je ugotovila, da je Salomonova pri bombnem napadu utrpela le majhno škodo, njen otrok ter inventar pa sta ostala skoro nedotaknjena. Sodišče jo je obsodilo zaradi tega na tri leta ječe.

## Iz Trsta

\* **Prijava za delovno službo.** Vsi moški od 16. do 70. leta, ki bivajo v tržaški občini in ki ne pripadajo določenim strokam, so se morali posamično prijaviti pri namestni nem uradu v Macchiavelljevi ulici 1.

\* **Poslednje večerne tramvajske vožnje.** Odslej so veljavne naslednje sklepe večerne vožnje: na progi št. 1. od igrišča ob 20.40, od osrednjega kolodvora ob 21.03. Na progi 2: od Bošketa ob 20.38, s Škedinja ob 21.07. Proga 3: od Sv. Ivana ob 20.18, Scampa Marcia 20.58. Proga 5: S trga Perugini ob 20.39, iz Rojana ob 20.36. Proga 6: z Goldonijevega prehoda ob 20.54, iz Bai-kovec ob 21.12. Proga 7: iz Sv. Ivana ob 21.02, z osrednjega kolodvora ob 21.19. Proga 8: iz Rojana ob 20.47, s postajališča Cam-pozio ob 20.47. Proga 9: iz Boleta ob 20.54, s postajališča Passarella ob 20.10. Proga 11: z Muttijske četrti ob 20.59, z Verdijevega trga ob 20.58. Proga B: z Boznega trga ob 20.25, od Sv. Celina ob 20.44.

\* **Smrtina kosa.** Te dni so umrli v Trstu 71letna Ana Marija Berto, 48letna Garliza Mondaric, Marij Godina, 79letna Ivanka Puntar-Posec in 19letni Fulvij Lipič.

\* **Ljudsko gibanje.** V Trstu je bilo 1. in 2. oktobra 16 rojstev, 16 smrtnih primerov in 2 poroki; dne 3. oktobra pa 7 rojstev, 10 smrtnih primerov in 2 poroki.

\* **Ponesrečeni.** 35letni zidar Franc Pahor iz Panoramske ulice 6 se je ponesrečil med delom. Ima poškodbe na glavi. Desno nogo si je zlomil pri padcu s 3 m visokega obzidja 24letni Gaston Glaciana iz Galerijske ulice 12. 5letni Klavdij Spoto je padel s prvega nadstropja in odnesel na sredo le lažje poškodbe. Popadljiv pes je ugriznil malega Arnalda Chiepo iz ulice Sv. Mavricija 9; ima ranjeno desnico. Avto je povozil 55letnega Jožeta Vekjeta, ki je oblezal s številnimi poškodbami. Med delom se je ponesrečil v pekariji 28letni Fulvij Mekler iz Petronijeve ulice 7; ima ranjeno levico. Brezbrzičen motociklist je povozil 55letnega Petra Padovana iz Travniške ulice 4. 22letni mehanik Franc Makin iz Dekanov si je s srpom porezal levico. Ponesrečenci so bili prepeljani v tržaško glavno bolnišnico, kamor se je zatekla tudi 45letna Ana Besednjak z Reške ulice 12, ki jo je sin v preprižu pretepel.

KINO SLOGA Tel. 27-30  
OD DANES DALJE VSAKO  
NEDELJO IN PRAZNIK  
OB 10. URI  
**MATINEJA**

## Beleznica

## KOLEDAR

Sobota, 7. oktobra: Justina, Sergij, Kraljica rožnega vendar

## DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Vizija na jezeru  
Kino Sloga: Zakaj lažeš, Elizabeta?  
Kino Union: Ples v operi

## DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova ul. 43, Trnkoczy dr. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

## DRŽAVNO GLEDALIŠČE

## D R A M A

Sobota, 7. oktobra, ob 18.: Kar hočete. Premiera. Red Premierski.

Nedelja, 8. oktobra, ob 18.: Kar hočete. Izven.

Za današnja premiera komedije »Kar hočete« veljajo vstopnice, ki so bile kupljene za sredo 4. t. m., ko je bila premiera »Kar hočete« zaradi omejitve električnega toka odpovedana. Red četrtak bo imel predstavo »Kar hočete«, ki je bila iz istega razloga ta četrtak odpovedana, v četrtak 12. t. m. in so tudi dnevnice vstopnice, kupljene za četrtkovno predstavo, t. j. 5. t. m. datirane, veljavne za 12. t. m.

\* **Shakespeare: »Kar hočete«.** Prevod: O. Zupancič. Vsebinsko prinaša ta ljubezniva, segava komedija konflikt, ki nastane na zamenjavi oseb. Klasični komični tip: no-sijo dejanje. Osebe: Orsino, vojvoda Ilirski — Drenovec; Sebastijan, mlad plemič — Nakerst; Antonio, pomorski kapitan, Sebastijanov prijatelj — V. Skrbinec, pomorski kapitan, Violin prijatelj — P. Kovič; Valentin in Curio, plemiča v vojvodovi službi — Bitenc in Mklave; vitez Tobija Rig, Olivijin stric — Peček; vitez Andrej Bledica — Jan; Malvolio, Olivijin dvornik — Gregorin; Fabijan in Norec, v službi pri Oliviji — Gorinšek in Sever; kapucin — Lipah; vodja birčev — Verdonik; Olivijin sluga — Raztresen; Olivija, grofica — Sariceva; Viola, Sebastijanova sestra — Razbergerjeva; Marija, Olivijina hčana — Svetelova. Godi se v ilirskem mestu in na bližnji morski obali. Režiser: prof. O. Sest. Scena: ing. arh. E. Franz. Kostumi: D. Kačerjeva. Scenska glasba: H. Svetel.

## O P E R A

Nedelja, 8. oktobra, ob 17.: Jenufa. Premiera. Otvoritevna predstava operne sezone 1944-45. Red Premierski.

Otvoritev operne sezone bo v nedeljo 8. t. m. z delom skladatelja Jánca, »Jenufa«, ki si je utro pot na vse odre. Poleg »Katie Kabanove« najbolj znano in zaradi svoje umetniške moči posebno čislano delo bo izvajalo v letošnji izvedbi v pretežno novi zasedbi partiji: Jenufa — Heybalova; cerkvenica Buryja — Karlovec; »starka Buryja — Golobova; Laca Klemen — Lipšček; Sveta Buryja — Uršič; mlinar — Dolničar; Rihtar — Zupan; Rihtarica — Polčeva; Karolka — Bukovec; dekla — Sadnikova; Barena — Sonegačnikova; Jan, pastirček — Barbičeva. Dirigent: dr. Svara. Režiser: C. Debevec. Opozarjamo, da je začetek predstave ob 17. uri in za red Premierski.

## Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA

## SOBOTA, 7. OKTOBRA

7.—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—7.50: Jutrjanji pozdrav. Vmes od 7.30—7.40 poročila v slovenščini. 7.50—9.: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Jutrjanji koncert. 9.—9.10: Poročila v nemščini. 12.—12.10: Plošče. 12.10—14.: Prenos osr. nem. sporeda: Glasba za premor. Vmes od 12.30 do 12.50 poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 14.—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.: Vaška godba in sopranistka Branka Strgar (spremljiva: A. Stanko, harmonika, F. Stanič, kitara). 17. do 17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.: Glasbeni spored osrednjih nemških postaj: Razpoloženje in muhavosti. 18.—18.30: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Nesmrtna besede nemških mojstrov. — Govorijo m. dr. Ewald Balser, Günther Hagant, Gustav Knuth, Albin Skoda. 18.30—18.45: Pregled sportnih dogodkov (nem. in slov.). 18.45—19.: Gospodinsko predavanje — Helena Kelhar: Delo gospodinje v kuhinji. 19.—19.30: Fantje na vasi. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.: Aktualno predavanje — govor: Hans Fritzsche. 20.—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.: Slov. silkanca. 22.—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—24.: Prenos osrednjega nemškega sporeda.

## Kultura

## Kuharska knjiga

## iz zdravniškega peresa

Tradicija slovenskih kuharskih knjig sega k Valentinu Vodniku, ki je izdal L. 1799. svoje »Kuharske bukve« in tako utemeljil koristno panogo gospodinskih priročnikov, kakršnih smo dobili v teh necehli 150 letih, kar nas loči od Vodnikove knjige, lepo število. Med njimi so poleg prevodov in navadnih kompilacij tudi uveljavljena vredna samostojna dela. Sedaj je *Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani* pridružila dosedanjim že dosegljivim kuharskim bukvam originalno delo, ki sta ga snivala zdravnik in zdravnik. Pravkar je namreč izšel v knjig: na 112 straneh priročnik »Sodobno kuhanje s posebnim ozirni na pravilno prehrano«, ki sta ga snivala univ. profesor dr. Karel Lušček in univ. asistentka dr. Božena Merljak. Ze samo deitvo, da ima ta kuharski priročnik tako odlična avtorja, čija knjigi izredni značaj in poseben pomen, zlasti še v zvezi z zdravstvenimi interesi v naši prehrani. Zato je »Sodobno kuhanje« pojav, ki presega splošno raven slovenskih kuharskih bukvov in zasluži posebno omembo v naši kulturni kroniki.

Prvi del knjige je odmerjen splošnim vprašanjem človeške prehrane in poteka iz avtoritativnega peresa predstojnika internega oddelka vseuč. klinike prof. dr. K. Luščeka. Poljudno in pregledno spisana razprava obravnava v prvem delu presnavljanje hrane (fermente, vitamine in hormone, rudniške snovi in vode), v drugem pa sestav človeške hrane; ta del je opremljen z razpredelnimi, ki kažejo sestavine moke, nekaterih rastlin, mesa, jajc, mleka in naposled sestavine kruha, v nadaljnjem razpredelnici pa je označena vrednost raznih živil in njih vitaminska vsebina. Ob skleni svojega sestavka prav ugodni pisec: »Za naš narod bi rekel: Ze od nekaj

se kalorično kaj slabo prehranjuje. Premalo uživa vitamine in rudniške snovi. Mleko, ki ima obilo vitaminov, sta izpodrinila kava in čaj. Mesto črnega kruha je zavzel bel kruh. Presno maslo je bilo vsaj na deželi redkost. Za vrednost sadja ni bilo pravega razumevanja. Tudi uživanje mesa je bilo prepričilo. Toda statistika našega naroda bi prav gotovo pokazala, da je povprečna telesa teža naših ljudi daleč pod najnižjo dopustno in za zdravje ne-kodljivo mero.« Ta sodba velja seveda tembolj za kalorično prehrano v razmerah vojnega časa, ki seveda ne omogočajo prehrane po načelih in smernicah, k-kor jih je postavil v svojem sestavku avtor Tembolj na naj bi veljale za nove razmere po sedanjih vojni sklenih besede univ. prof. dr. Luščeka: »Želim, da bi pričujoči članek vsaj ne-koliko izpodbudil razmišljanje o pravilni prehrani ter pripomogel k njenemu povzdigu. Zakaj če ne pazimo nanjo, ne grešimo le sami nad seboj, temveč tudi nad znanostjo. Zavedati se moramo, da se iz slabo prehranjenih otrok razvijejo telesni slabosti, ki pač ne bodo mogli dati narodu potomcev, kakršnih si vsi želimo ter jih moramo in hočemo imeti.«

Tako torej vodi sestavek o pravilni in ne-pravilni prehrani k vprašanjem populacijske politike, ki bo nač. morala v prihodnje še bolj kakor dandanes skrbeti ne le za številčno, marveč tudi za kva. itativno rast našega naroda. S tem sega knjiga k vprašanjem naše narčne obnove, saj je po vseh svojih načelih in prehranjevalnih nasvetih prikladna za normalne prehranjevalne raznošnosti, kakor pa za pogoje in razmere vojnega prehranjevanja.

To velja v glavnem tudi za praktična pravila drugega dela te knjige, ki ga je snivala dr. Božena Merljak. Ta del se imenuje »Sodobna kuha in podaja najprej osnovna pravila za kuhanje, razločuje preprosto in izbrano hrano, nato pa prehaja k posebnim pravilom za kuhanje in obravnava zapovrstjo jedla, pečene v masli, postopek z jajci, ter vste

mesa in njega pripravo za kuhanje. Nato se vrste (od str. 27 do str. 103) recepti za kuhanje jedil. V celom obsega nova, zdravstveno osmerjena kuharska knjiga poleg splošnih navodil 370 praktičnih receptov, ki se tičejo vseh vrst jedil, kakor so bila mogoča v dobri meščanski kuhinji; tu bo našla skrbna gospodinja — zopet voditelj šole tedaj, ko bodo pogoji prehrane normalizirani, in se bodo lahko upoštevala zdravstveno dognana pravila — mnogo praktično uporabnih nasvetov in mišljaja. A poglavje o enolončnicah služi tudi stanju vojnega časa. Ker je kuharstvo najprikladnejša eksperimentalna stroka, bo seveda šele praksa pokazala vrednost teh receptov, o katerih pa ne moremo domniti, da se izbi. izkušeno, skusnostjo in zdravstveno pozornostjo. Ob koncu knjige je natisnjen po G. v. Wendtu prirejen pregled človeških živil v obliki tri strani obsega oče razpredelnice; koristna je tudi izmera nekaterih kosov pri-bora. stvarno kazalo na olajšuje hiter pregled in upor. bnost v knjigi natisnjenih receptov.

Z novo knjigo »Sodobno kuhanje« bo utrditveno onim, ki se prehranjujejo po dietičnih predpisih, kakor tudi vsem drugim, ki vidijo v pravilno urejeni prehrani važen pogoj svojega obstoja in dela. V dobrem jeziku spisana, pregledno urejena in okusno natisnjena knjiga (tek Narodne tiskarne) se priporoča že po sebi.

## Ob stoletnici Dumasovih »Treh mušketirjev«

V letu, ko poteka sto let, kar je izšla prva izdaja Dumasovih »Treh mušketirjev«, je izdala Knjigarna Ant. Turka nasl. v Ljubljani ta slovedni roman v novem prevodu dr. Janka Tavze-sa. V dveh knjigah, ki dajeta malone 800 strani in s prevajalčevim literarno-zgodovinskim uvodom, se to delo zopet ponuja slovenskemu bralcu. Knjige, ki tudi des-eto let — in še kako važnih, dogodkov in

velikih sprememb polnih sto let! — neugna-mikajo bralce, so gotovo zdaleč od tiste strune človeške srca in vzburile tisto plast človeške čustvenosti, ki ne podlega bežnemu valovanju časa in njegovim zgodovinskim spremembam. Če smo zapisali, da so »Trije mušketirje« slovedni roman, ni bil ta pridevnik postavljen samo po naključju, kot ena izmed stereotipnih puhlie, s katerimi se dostikrat označujejo stare knjige in njih avtorji. Devetnajsto stoletje, ki je bilo sicer za roman močno rodovitno, nam je zapustilo le malo pripovednih del, ki bi si pridobila tako širok sloves in imela tako milijonsko armado zvestih bralcev, kakor jo je imel ta Dumasov roman. S tem nikakor ni rečeno, da temu poljudnemu slovesu ustreza tudi umetniška vrednost in visoka slovesna dognanost Dumasovega romana. Sloves »Treh mušketirjev« je pač v tem, kar je zapisal o njem slovenski prevajalec v svojem uvodu: »malokateri roman v svet



# Pomen apeninskih prelazov MALI OGLASI

Vojni poročevalci Walter Brandecker priobčuje v dunajski izdaji »Völkischer Beobachterja« naslednji aktualen članek: Zdalj popolnoma dobro vemo, da nas niso varale izvidniške ugotovitve zadnjih tednov, kajti za razmeroma hitro zasledeni črtami na severu Florencia ter na vzhodnem in zapadnem delu mesta so napadli Angloameričani močne sile. Zdalj so nastopile k napadu na namenoma, da bi prebile nemške postojanke na severu Florencia, predvsem pa da bi obvladale prelaz Futa ter preko njega in drugih prelazov apeninskih gor prodre v Padoško nižino.

Potem ko se je angloameriškim vojskam in njihovim pomožnim četam posrečilo prebiti nemške postojanke pri Riminju in na ta način stopiti v Padoško nižino, kjer je moglo večje gibanje, so skušali z napadom na alpske ceste v Apeninih prisiliti nemško vodstvo k temu, da bi rezerve, pripravljene za poseg v boje pri Riminju, vrgli na tem mestu v borbo. Mogoče so tudi mislili, da so nemške postojanke v Apeninih tako oslabilje, da se jim bo posrečilo prebiti jih z nadmočjo moštva in materiala. V prvih dneh napada je bilo težje sovražnikovega napada še nekoliko nejasno. Popolnoma izven dvoma pa je, da merijo Angloameričani na preboj apeninskih prelazov ter odondod na prodor v dolino Pade.

Če v Bologni pogleda človek ponositi proti jugu, kjer stoji Apenini, vidi v tej smeri neprestano svetilnikar, ki nastaja ob bombardiranju, pa tudi nepretrgan ogenj protiletalskega topništva. Podnevi so sovražni lovci brez prestanka nad ovinkov gorskih cest. Piloti preže na vsako vozilo, ki skuša napredovati proti gorskim postojankam. Lahko se reče, da skoraj ni kraja, katerega ne bi bili Angličani in Američani napadli z bombami podnevi ali ponoči. Kdor korači po gorski cesti v višino, mora mimo razvalin predmestij Bologne, kjer je ozeblje vse polno ljakov, povzročenih po sovražnih izstrelkih. Tudi ob cesti, ki drži mimo malih gorskih vasi proti prelazu, leži naokrog vse polno izstrelkov.

V neštetihi okljukah in zavojih se vije cesta proti prelazu. Pot je čisto svojevrsna. Po rodovitnosti in bogastvu, ki ga človek sreča v Padoški nižini, pomeni srečanje s to cesto velikansko nasprotje in siroma-

štvo. Na gorskih rebrih, ki se dvigajo ponekod do 1000 m visoko, rasejo le še nizke trte. Polja so pustina in praznina, noči v teh krajih pa hladne, kakor malokje v Italiji. Na višini prelaza, kjer je danes vse polno jarkov in postojank, rasejo jelke — kar je v Italiji res nekaj izrednega. Človeku se zdi, da je prišel z nižine, kjer se podi na milijarde komarjev, nenadoma v skoro severnjaško pokrajino. Tudi ljudje, ki žive tod okoli, so popolnoma drugačni in se razlikujejo od prebivalcev tam spodaj. Je že tako, da gore vplivajo na značaj prebivalstva z življenjskimi pogoji, ki jih ustvarja njih bližina.

Prelaz sam, s katerega se obrne cesta proti jugu, pomeni za napadajoče angloameriške polke trd oreh, ki ga ne bo lahko streliti. Grič za gričem se niza v tej valoviti pokrajini in vsak izmed njih nudi nove možnosti za obrambo. Napredovanje izključno po cestah je skoro nemogoče. In kako se sovražna pehota boji bojev z nemškimi grenadirji iz bližine, o tem nudijo borbe v Italiji več nego dovolj dokazov.

Apeninske gore bi lahko v resnici označili za naravno trdnjavo, kjer se lahko odmikajo s postojanke na postojanko, ne da bi pri tem sovražniku prepustili odločilne pozicije. V minulih tednih, od kar so Nemci Angloameričanom prepuščali Florencia brez boja, so v Apeninskih hribih vojski neprestano gradili nove postojanke. Vsako izmed teh postojank mora torej sovražnik najprej predreti, če hoče priti naprej, toda vsak takšen napad je plačan z obilnimi človeškimi žrtvami. Tudi z materialno premočjo se na tem ozemlju ne bo dala izsiliti nikakoli odločitve. In če bi se Angloameričanom posrečilo doseči višine na prelazih, s tem še ni rečeno, da si bodo izvajali prodor proti nižini Pade. V dnevih bojev, ki se vodijo z veliko ogorčenostjo, sicer ni mogoče ničesar napovedati. Izven dvoma pa je, da bo ofenziva Angloameričanov na italijanskih prelazih zahtevala takšne žrtve, kakršnih še niso doživeli. Ničesar ne osparava, da razpolaga sovražnik z veliko premočjo na ljudem in materialu. Nemški vojak pa je že dokazal v vseh križanjih, kakšna je njegova veljavnost in prav gotovo je, da ne bo junastvo hrabriteljev apeninskih višin prav nič manjše od junastva grenadirjev pri Riminju.

Kdor išče službo, plača za vsako besedo L. 0,50, najmanjši znesek za te oglase je L. 10.— Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 2.—, za vse druge oglase L. 1.— za besedo, vendar pa plačajo posredovalci L. 1,50 za besedo. Najmanjši iznos za te oglase je L. 15.— Za vsak oglas je treba plačati dr. in prov. takso L. 0,60, za dajanje nastava ali šifre pa L. 3.—

## Službe iske

**ABSOLVENTKA**  
trgovske šole išče kakr. šolskega zaposlite. Cen. p. odd. Jutra pod »Hvala« 26230-1

## Komisijka

**PEK. POMOČNIKA**  
spek. Grear Dunaj. ška 58. 26203-1a  
**MIZ. POMOČNIKA**  
valjenega dela na stroju. t. odd. Jutra pod »Hvala« 26230-1

## Prodaj

**ARANŽER**  
dobro službo. Akt. vna prop. d. 13. III. desno 26314-1a  
**KMEČKO DEKLE**  
pridno. t. odd. Jutra pod »Hvala« 26230-1

## Službenj

**SLUŽBENJ**  
ki zna vsaj nekaj kuh. ti. sprejem. Naslov v o. odd. Jutra. 26249-1a

## Postrežnik

**POSTREŽNIK**  
za tedensko tritrat. do. p. odd. Jutra. 26242-1a

## Prodaj

**KOMISIJSKA TRGOVINA**  
Hinko Privšek se je preselila v Gradšče, št. 7 nasproti dramskega gledališča. 26273-6

## Polt

**POLT**  
mladost. čisto, zdravo. do. p. odd. Jutra. 26242-1a

## Rože

**ROŽE**  
hrapave in razpokane. v. odd. Jutra. 26201-6

## Dentamin

**DENTAMIN**  
zobna pasta. v. odd. Jutra. 26201-6

## Prodaj

**PRODAM**  
komplet. novo. selid. no. izdelano. kuhinjsko. p. odd. Jutra. 26234-6

## Zimsko suknjo

**ZIMSKO SUKNJO**  
moško, rabično, temno. sivo. prodam. Naslov v o. odd. Jutra. 26222-6

## Damski kostum

**DAMSKI KOSTUM**  
in trenček prodam. — Vprašati pri vrtarju hotelu »Slon« od 11. do 16. ure. 26247-6

## Damsko torbico

**DAMSKO TORBICO**  
moderno novo iz črne. svilenega baržuna. — prodam. Naslov v o. odd. Jutra. 26232-6

## Sportno blago

**SPORTNO BLAGO**  
vino. za damski kostum ali plašč ter dobro sportno blago za moško obleko. prodam. Vprašati pri Rimeka c. 9-11. vrata 16. 26222-6

## Sivalni stroj

**SIVALNI STROJ**  
ženski, dobro ohranjen. prodam. Glince. Šiben. ška 6. 26243-6

## Prireditelj

**Prireditelj**, ki se jim z odigranjem konkurence seveda ne mudi nikamor, želijo izvesti spored v kolikor toliko ugodnem vremenu in so se to pot spet odločili za delno pogojno izvedbo. Medtem ko bo dopoldanski spored med mladinskimi moštvi odigran v vsakem vremenu, bodo popoldanske igrali samo tedaj če ne bo dežja.

## Podobno je spored razdeljen takole:

**juniorji: ob 9. Izlok-Vič, ob 10. Zabjalk-Hermes, ob 11. Mladika-Korotan; seniorji: ob 13.45. Mladika-Izlok, ob 15.30. Ljubljana-Hermes.**

## Kupujte

**KUPUJTE**  
edino pri naših

## Kino Matica

**KINO MATICA**  
Priljubljeni Pal Javor, Sarmantha, Erzi Simer in lepa Klari Tolnay v romani ljubezni in plesa

## Vizija na jezeru

**VIZIJA NA JEZERU**  
Predstave: ob 16. in 19. uri

## Kino Sloga

**KINO SLOGA**  
Zabavna komedija po Schaefer-Förstlovem romanu »Polna opojnost«

## Zakaj laže Elizabeta?

**ZAKAJ LAŽE ELIZABETA?**  
Carola Höhn, Paul Richter  
Predstave ob 16. in 19. uri

## Kino Union

**KINO UNION**  
Iz dunajskega predpustnega vrvenja

## Ples v operi

**PLES V OPERI**  
Paul Hörbiger, Marte Harell, Feli Finkenzeller, Hans Moser, Theo Lingner  
Predstave ob 16. in 19.15 uri

## Komisijska trgovina

**KOMISIJSKA TRGOVINA**  
Hinko Privšek se je preselila v Gradšče, št. 7 nasproti dramskega gledališča. 26272-7

## Ruže kapne

**RUŽE KAPNE**  
posteljno perilo, brisače in razno moško in damsko perilo kupujem stalno in v plačanih najlih. Vene Kuzler, t. odd. Jutra. 26272-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**  
piroteko. večje ali manjše, kupim. Ponudbe na o. odd. Jutra pod »Mladika« 26296-7

## Preprogo

**PREPROGO**